

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНУ імені Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

Л.П. Клименко

2021 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступу на 3 курс навчання
для здобуття ступеня бакалавра
зі спеціальності
«073 Менеджмент»

Миколаїв - 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ.....	5
1.1. Модуль 2 «Мікроекономіка».....	5
1.2. Модуль 3 «Макроекономіка».....	9
1.3. Модуль 1. «Менеджмент».....	13
2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	18
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	18
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Майбутній фахівець повинен мати систему знань щодо основ менеджменту, а саме розуміння концептуальних засад системного управління організаціями, форм і методів управління; аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Метою вступного випробування є встановлення рівня знань та вмій щодо основних економічних принципів і законів, основ менеджменту, проблем мікро- та макроекономіки, що свідчатиме про готовність вступника до подальшого опанування дисциплін з блоку професійної підготовки, для формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за рівнем вищої освіти бакалавр за спеціальністю 073 «Менеджмент» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Головні завдання фахового вступного випробування полягають у тому, щоб вступники продемонстрували стійкість знань з теорії та практики управління компанією/організацією.

Вступник повинен знати:

- основи аналізу і взаємодії попиту і пропозиції на ринку;
- сутність основних економічних понять та категорій;
- принципи та функції менеджменту;
- системи методів управління;
- зміст процесів та технологій управління;
- основи планування, організації, мотивування, контролю та регулювання;
- організацію взаємодій та повноважень;
- прийняття рішень у менеджменті;
- інформаційне забезпечення процесу управління;
- керівництво та лідерство, стилі управління;
- етику та відповідальність у менеджменті;
- ефективність управління.

Вступник повинен вміти:

- з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в організаціях, аналізувати й узагальнювати матеріал у певній системі, порівнювати факти на основі здобутих з різних джерел знань;
- робити посильний внесок в гармонізацію людських відносин;
- налагоджувати ефективні комунікації у процесі управління;
- розробляти технології з прийняття та реалізації управлінських рішень;
- структурувати завдання відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців, визначити черговість робіт, розраховувати термін їх виконання;
- з урахуванням ділових та особистісних рис добирати виконавців, розподіляти завдання;
- здійснювати делегування;
- визначати та оцінювати ефективність менеджменту.

Фахове вступне випробування включає такі модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Мікроекономіка»

2. Модуль 2 «Макроекономіка»

3. Модуль 3 «Менеджмент»

Модулі характеризують базові економічні та загальнотеоретичні знання зі спеціальності «Менеджмент».

Фахове випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі управління та адміністрування, економіки та менеджменту, споріднених наук.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. МОДУЛЬ 1 «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Предмет і методи мікроекономіки.

Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору, альтернативність варіантів використання обмежених ресурсів, крива виробничих можливостей і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Предмет курсу, об'єкт та суб'єкти економічних відносин на мікрорівні: домогосподарство, фірма, держава. Методологія мікроекономічного аналізу: загальноекономічні та специфічні методи, мікроекономічні моделі. Мікроекономічний інструментарій.

Тема 2. Попит та пропозиція, їх взаємодія.

Ринок як механізм координації економічного вибору. Попит і закон попиту, аналіз зміни попиту та величини (обсягу) попиту. Крива попиту. Пропозиція і закон пропозиції, аналіз зміни пропозиції та величини (обсягу) пропозиції. Крива пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит товарів на ринку.

Тема 3. Теорія еластичності.

Концепція еластичності взаємопов'язаних економічних змінних, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; чинники впливу на еластичність попиту за ціною. Еластичність пропозиції та чинники впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва.

Тема 4. Корисність економічного блага.

Потреби та економічні блага, поняття корисності. Сукупна та гранична корисність, функція корисності. Криві байдужості, карта кривих байдужості, її властивості. Гранична норма заміщення благ, бюджетні обмеження і можливості споживача, вплив зміни доходу та цін на розміщення бюджетної лінії.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача.

Реагування споживача на зміну цін товарів, крива "ціна-споживання", побудова кривої індивідуального попиту споживача. Реагування споживача на зміну його доходу, крива "доход-споживання", поняття "повноцінних" і "неповноцінних" благ, криві Енгеля. Ефект доходу та ефект заміщення; парадокс Гіффена. Невизначеність та економічний ризик.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми.

Поняття фірми, фактори виробництва, технологія виробництва, чинник часу і періоди функціонування фірми, поняття і параметри виробничої функції; сукупний, середній та граничний продукти змінного фактора виробництва. Виробництво в короткостроковому періоді, правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробництво в довгостроковому періоді. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта, взаємозамінність виробничих факторів, гранична норма технологічного заміщення.

Тема 7. Витрати виробництва.

Концепція витрат, бухгалтерські та економічні витрати, поняття альтернативних витрат, постійні та змінні витрати, сукупні, середні та граничні витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді, типовий характер змін витрат - закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності). Витрати в довгостроковому періоді. Ізокоста, вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат, еквімаржинальний принцип мінімізації витрат, критерій максимізації прибутку.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Поняття та види ринкових структур. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, дохід та прибуток конкурентної фірми. Визначення оптимального обсягу випуску; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді, криві пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема 9. Монопольний ринок.

Ознаки "чистої монополії", види монополій, бар'єри вступу до монопольного ринку, попит та дохід фірми-монополіста. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Державне регулювання монополій, антимонопольна політика.

Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції.

Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, поведінка фірми на ринку монополістичної конкуренції. Еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Тема 11. Олігополістичний ринок.

Основні ознаки олігополії: нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Теоретичні моделі олігополії, лідерство у встановленні цін (квазімонополія), ламана крива попиту на продукцію олігополіста, ціноутворення за принципом "витрати плюс", теорія ігор.

Тема 12. Утворення похідного попиту.

Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит).
Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.

Тема 13. Ринок праці.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Ринок праці та його суб'єкти. Характеристика досконало конкурентного ринку праці; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монопольна рівновага на ринку праці, особливості монопсонічного та олігопсонічного ринків праці, двостороння монополія.

Тема 14. Ринок капіталу.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди. Попит та пропозиція капіталу. Рівновага на ринку капіталу. Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, прибуток на капітал, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень; формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 15. Ринок земельних ресурсів.

Особливості землі як фактору виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, чинники впливу на попит на землю, сільськогосподарський та несільськогосподарський попит на землю, рівновага на ринку земельних ресурсів.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії.

Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави, методи державного впливу на економіку, позитивний аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 17. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність.

Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку. Рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето. Ефективність у виробничій сфері. Загальна рівновага та економіка добробуту.

Питання для підготовки до модулю 1 «Мікроекономіка»:

1. Мікроекономіка як складова економічної теорії.
2. Попит і обсяг попиту (графічна та математична інтерпретація).
3. Пропозиція та обсяг пропозиції (графічна та математична інтерпретація).
4. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.
5. Динамічна модель ринкової рівноваги.
6. Смаки та уподобання споживача.
7. Крива байдужості та гранична норма заміщення.

8. Корисність та її економічна оцінка.
9. Обмеження можливостей споживача.
10. Рівновага споживача.
11. Цінова еластичність попиту.
12. Цінова еластичність пропозиції.
13. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага.
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача.
15. Формування ринкового попиту. Надлишок споживачів на ринку.
16. Фактори виробництва та виробнича функція.
17. Виробництво в короткостроковому періоді: закон спадної віддачі змінного фактора.
18. Виробництво в довгостроковому періоді: взаємозамінність виробничих факторів.
19. Виробництво в довгостроковому періоді: віддача від масштабу.
20. Витрати виробництва та їх види.
21. Витрати в короткостроковому періоді.
22. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
23. Мінімізація витрат: еквімаржинальний принцип.
24. Модель ринку досконалої конкуренції. Попит на продукцію конкурентної фірми та її дохід.
25. Визначення оптимального обсягу випуску фірми (максимізація прибутку): два підходи.
26. Пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді на ринку досконалої конкуренції.
27. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в короткостроковому періоді.
28. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
29. "Парадокс прибутку" на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
30. Надлишок виробника та виробничий надлишок на ринку.
31. Модель "чистої монополії" та її характеристики.
32. Рівновага на монопольному ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах.
33. Попит та дохід монополіста.
34. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни.
35. Ринкова влада монополіста: вимірювання та джерела.
36. Монопольне ціноутворення: цінова дискримінація.
37. Ефективність олігополістичного ринку.
38. Пропозиція заощаджень. Міжчасовий вибір домогосподарства.
39. Ефективність у виробництві.
40. Ефективність розміщення ресурсів.

1.2. МОДУЛЬ 2 «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції. Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання. Показники суспільного добробуту.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Закон Оукена. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.

Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Модель "заощадження - інвестиції" і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива

сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Тема 6. Сукупні видатки і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Мультиплікатор витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання.

Тема 8. Фіскальна політика.

Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету.

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика.

Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора. Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Монетарна політика у моделі „AD – AS” . Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „IS – LM” як теорія сукупного попиту у закритій економіці. Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці. Основні теорії міжнародної торгівлі. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика.

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні. Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Поняття та форми прояву зайнятості. Економічно активне населення. Сутність і види соціальної політики. Соціальний захист населення. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Тема 12. Економічне зростання.

Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

Питання для підготовки до модулю 2 «Макроекономіка»:

1. Рівні господарської системи та їх взаємозв'язок.
2. Предмет, об'єкт та завдання макроекономіки.
3. Місце макроекономіки в системі наук.
4. Позитивна і нормативна макроекономіка. Види макроекономічного аналізу.
5. Загальнонаукові методи макроекономіки.
6. Специфічні методи макроекономіки.
7. Економічний кругообіг у закритій приватній економіці: проста та ускладнена модель.
8. Модель кругообігу закритої економіки з участю держави.
9. Модель кругообігу відкритої економіки.
10. Теоретичні основи та принципи побудови СНР.
11. Етапи розвитку СНР.
12. Поточкові макроекономічні показники.
13. Макроекономічні показники запасів та економічної кон'юнктури.
14. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
15. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення.

16. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та рівень глобалізації.
17. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
18. Сукупна пропозиція: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
19. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
20. Економічний цикл: фази циклу та причини коливань. Відхилення реального ВВП від потенційного рівня.
21. Безробіття: сутність та види.
22. Причини існування стійкого рівня безробіття.
23. Інфляція, рівень інфляції, типи.
24. Інфляція і процентні ставки. Ефект Фішера.
25. Види інфляції.
26. Політика державних видатків, податкова політика. Крива Лаффера.
27. Види та ефективність бюджетно-податкової політики.
28. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура.
29. Джерела формування державного бюджету.
30. Податки: сутність та класифікація. Види оподаткування.
31. Бюджетний дефіцит. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
32. Державний борг.
33. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку.
34. Управління зовнішнім боргом.
35. Механізми скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи.
36. Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти суб'єкти.
37. Грошово-кредитна політика.
38. Центральний банк та його роль у грошово-кредитній політиці.
39. Засоби прямого впливу грошово-кредитної політики.
40. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики.

1.3. МОДУЛЬ 3 «МЕНЕДЖМЕНТ»

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту.

Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. Основні риси та характеристики менеджменту. Види менеджменту. Організація як соціотехнічна система. Види організацій. Характеристики організацій. Функції менеджменту. Управління як процес. Особливості управлінської діяльності. Ролі та завдання менеджерів.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту.

Розвиток практики управління. Виникнення управління як галузі знань. Виникнення управління як науки. Школи управління. Сучасні концепції менеджменту. Розвиток вітчизняної науки управління

Тема 3. Принципи і методи управління.

Загальні принципи управління. Принципи управління за планово-адміністративної системи господарювання. Сучасні принципи управління і методологія їх розроблення. Методи управління, їх сутність і особливості

Тема 4. Внутрішнє середовище організації.

Складові внутрішнього середовища організації. Цілі як засоби формування і розвитку організації. Структура організації. Система технологій організації. Людські ресурси організації. Організаційна культура як об'єднуючий елемент внутрішнього середовища організації. Взаємозалежність внутрішніх складових організації.

Тема 5. Зовнішнє середовище організації.

Сутність і характеристики зовнішнього середовища організації. Середовище прямої дії (мікросередовище) організації. Середовище непрямой дії (макросередовище) організації. Міжнародне середовище організації.

Тема 6. Організування комунікаційного процесу.

Комунікація як засіб інформаційного забезпечення процесу управління. Види комунікацій в організації. Комунікаційний процес, його елементи та етапи. Способи комунікації в організації. Комунікаційні канали. Особливості міжособистісних комунікацій і умови їх ефективного здійснення. Комунікаційні перешкоди і засоби їх подолання. Комунікаційні мережі. Технічне забезпечення комунікаційного процесу в організації. Інформаційні системи.

Тема 7. Процес прийняття управлінських рішень.

Місце управлінських рішень у процесі управління. Типи управлінських рішень і вимоги до їх прийняття. Технологія прийняття управлінського рішення. Загальні підходи до розв'язання управлінських проблем. Методи обґрунтування управлінських рішень.

Тема 8. Функція менеджменту «планування».

Сутність, завдання і принципи планування. Види внутрішньорганізаційного планування. Система планів в організації. Методологія і етапи стратегічного планування. Види функціональних стратегій і чинники їх вибору. Управління

реалізацією стратегічного плану. Проблеми й особливості застосування стратегічного планування у вітчизняних організаціях.

Тема 9. Функція менеджменту «організування».

Сутність функції «організування». Організаційна структура і принципи її побудови. Формування підрозділів організації. Централізація і децентралізація у побудові організації. Повноваження і обов'язки. Чинники, що впливають на побудову організаційної структури. Види організаційних структур
Організаційний розвиток. Стратегія організаційних змін

Тема 10. Функція менеджменту «мотивування»

Сутність і роль мотивування Типи мотиваційних теорій. Проблеми формування ефективного мотиваційного механізму на підприємстві.

Тема 11. Функція менеджменту «контролювання»

Місце контролювання у системі управління. Види управлінського контролю.

Сутність і етапи процесу контролювання. Система контролю і умови її ефективного функціонування. Основні види управлінського контролю. Контролювання поведінки працівників.

Тема 12. Формування і розвиток колективу

Людина та організаційне оточення Сутність, види і характеристика колективів (груп). Чинники, що впливають на ефективність роботи групи. Формування і розвиток колективу. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти.

Тема 13. Керівництво і лідерство.

Сутність керівництва і лідерства. Влада, її форми та джерела. Теорії лідерства.

Питання для підготовки до модулю 3

1. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту.
2. Основні риси та характеристики менеджменту.
3. Види менеджменту.
5. Види організацій.
6. Характеристики організацій.
7. Функції менеджменту.
8. Особливості управлінської діяльності.
9. Ролі та завдання менеджерів.
10. Виникнення управління як галузі знань.
11. Виникнення управління як науки.
12. Школи управління.
13. Сучасні концепції менеджменту.
14. Охарактеризуйте розвиток менеджменту в Україні.
15. Охарактеризуйте менеджмент як особливий вид діяльності.
16. Назвіть основні сфери і рівні менеджменту і проаналізуйте співвідношення ролей і завдань у роботі керівників різних рівнів.
17. Розкрийте сутність та особливості управлінської діяльності.

18. Охарактеризуйте основні категорії управлінських працівників.
19. У чому сутність концепції організаційних ринків?
20. У яких випадках менеджерам варто звернути увагу на теорію альянсів?
21. Вкажіть основні концепції інституціональної теорії, які можуть використовуватися у практиці менеджменту.
22. Загальні принципи управління.
23. Принципи управління за планово-адміністративною системою господарювання.
24. Сучасні принципи управління і методологія їх розроблення.
25. Методи управління, їх сутність і особливості
26. У чому полягають відмінності між принципами управління організацією у ринковій та планово-адміністративній системах господарювання?
27. Назвіть принципи управління, які є важливими для сучасних підприємств. Обґрунтуйте відповідь.
28. Складові внутрішнього середовища організації.
29. Цілі як засоби формування і розвитку організації.
30. Структура організації.
31. Система технологій організації.
32. Людські ресурси організації.
33. Організаційна культура як об'єднуючий елемент внутрішнього середовища організації
34. Взаємозалежність внутрішніх складових організації. 2. Які ключові завдання менеджменту при формуванні внутрішнього середовища?
35. З якою метою будують «дерево цілей»?
36. Охарактеризуйте чинники, які впливають на формування структури організації.
37. Під впливом яких чинників формується організаційна культура?
38. Сутність і характеристики зовнішнього середовища організації.
39. Середовище прямої дії (мікросередовище) організації.
40. Середовище непрямої дії (макросередовище) організації.
41. Міжнародне середовище організації.
42. Комунікація як засіб інформаційного забезпечення процесу управління.
43. Види комунікацій в організації.
44. Комунікаційний процес, його елементи та етапи.
45. Охарактеризуйте методи комунікацій, вкажіть їх переваги та недоліки.
46. Наведіть класифікацію комунікаційних каналів за їх пропускну здатністю.
47. Охарактеризуйте види міжособистісних комунікацій. Які з них є найскладнішими і чому?
48. Способи комунікації в організації.
49. Комунікаційні канали.
50. Особливості міжособистісних комунікацій і умови їх ефективного здійснення.
51. Комунікаційні перешкоди і засоби їх подолання.

52. Комунікаційні мережі.
53. Технічне забезпечення комунікаційного процесу в організації. Інформаційні системи.
54. Охарактеризуйте стилі мислення керівників щодо прийняття управлінських рішень.
55. Проаналізуйте переваги та недоліки індивідуального і групового прийняття рішень.
56. Поясніть, чому управлінське рішення має комплексний характер. Місце управлінських рішень у процесі управління
57. Типи управлінських рішень і вимоги до їх прийняття
58. Технологія прийняття управлінського рішення
59. Загальні підходи до розв'язання управлінських проблем
60. Методи обґрунтування управлінських рішень.
61. Сутність, завдання і принципи планування.
62. Види внутріорганізаційного планування.
63. Система планів в організації.
64. Методологія і етапи стратегічного планування.
65. Види функціональних стратегій і чинники їх вибору.
66. Управління реалізацією стратегічного плану.
67. Проблеми й особливості застосування стратегічного планування у вітчизняних організаціях.
68. Охарактеризуйте фінансові стратегії підприємства.
69. Як здійснюється управління реалізацією стратегічного плану?
70. Сутність функції «організування».
71. Організаційна структура і принципи її побудови.
72. Формування підрозділів організації.
73. Охарактеризуйте організації механістичного та органічного типів.
74. Охарактеризуйте лінійну і функціональну структури управління і вкажіть, в яких ситуаціях можливе їх ефективне застосування.
75. Централізація і децентралізація у побудові організації. Повноваження і обов'язки.
76. Чинники, що впливають на побудову організаційної структури.
77. Види організаційних структур
78. Організаційний розвиток. Стратегія організаційних змін
79. Сутність і роль мотивування
80. Типи мотиваційних теорій.
81. Проблеми формування ефективного мотиваційного механізму на підприємстві.
82. Опишіть теорію справедливості і наведіть приклади її використання у мотиваційному процесі.
83. Дайте характеристику теорії очікувань. Коли її застосування буде неефективним?
84. Місце контролювання у системі управління.
85. Види управлінського контролю.

86. Сутність і етапи процесу контролювання.
87. Система контролю і умови її ефективного функціонування.
88. Основні види управлінського контролю.
89. Контролювання поведінки працівників.
90. Наведіть приклади стандартів.
91. Охарактеризуйте основні елементи системи контролю.
92. Людина та організаційне оточення
93. Сутність, види і характеристика колективів (груп).
94. Чинники, що впливають на ефективність роботи групи.
95. Формування і розвиток колективу.
96. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти.
97. Охарактеризуйте стадії розвитку групи.
98. У який спосіб можна визначити рівень розвитку групи? Які заходи сприятимуть вдосконаленню колективної роботи?
100. Сутність керівництва і лідерства.
101. Влада, її форми та джерела.
102. Теорії лідерства.
103. Які особисті риси людини формують ефективного лідера?
104. Охарактеризуйте стилі поведінки керівника. Які з них найпоширеніші у вітчизняному менеджменті і чому?
105. Опишіть сутність чотирьох систем В Лайкерта.
106. У чому полягає сутність ситуаційного підходу до лідерства?

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування включають тестові завдання з трьох основних дисциплін («Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Менеджмент»), які передбачені навчальними планами рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Вступні випробування проводяться у вигляді письмового екзамену, загальною тривалістю 1,5 години.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 4 бали, поріг склав/не склав становить 5 тестових питань. Таким чином, правильна відповідь на 30 тестових питань оцінюється у 200 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	100	104	108	112	116	120
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
124	128	132	136	140	144	148	152	156	160
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
164	168	172	176	180	184	188	192	196	200

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЮ 1

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 723 с.

2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 437 с.

3. Верланов Ю.Ю., Ципліцька О.О. Сучасна мікроекономіка: навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 315 с.

4. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Практикум: навч.посібник– 2-ге вид.,перероб та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 418 с.
5. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка: Навчально-методичний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 236 с.
6. Калінченко О.В. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.:Центр учб.л-ри, 2008.
7. Косік А.Ф. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.:Центр учб.л-ри, 2008.
8. Небава М.І. Теорія макроекономіки. Навчальний посібник – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 536 с.
9. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996. – 646 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЮ 2

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2-х кн. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 2-ге вид., випр. і доп. / За ред. С.М. Панчишина. – К., 2013. – 615 с.
2. Базилінська О.Я. Макроекономіка : Навч. посібник. – 2-ге видання, випр. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 442 с. (або інше видання).
3. Батура О.В., Івашина О.Ф., Новікова Л.Ф. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 236 с.
4. Гронтковська, Г.Е. Косік А.Ф. Макроекономіка : навчальний посібник – К. : ЦУЛ, 2010. – 672 с.
5. Економічна теорія: політекономія: практикум: навч. посіб. / За ред. В.Д. Базилевича. – К., Знання, 2013. – 496 с.
6. Кулішов В.В. Макроекономіка: основи теорії і практикум. Навч. посібник для студ. вищих закладів освіти. – 2-ге вид, виправлене. – Львів: Магнолія 2006, 2007. – 256 с.
7. Лагутін В.Д. Макроекономіка : навч. посіб. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 268 с.
8. Макконнелл К., Брю С., Флінн Ш. Экономикс. Принципы, проблемы и политика / Учебник. – М. : Инфра-М, 2017. – 1028 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. / Наук. ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699 с. (Вища освіта ХХІ століття)
10. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с.
11. Макроекономіка: Підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.А. Баластрик ; під ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання, 2015. – 694 с.
12. Матвеева Т. Ю. Введение в макроэкономику. 7-е изд. –М. : Издательский дом ГУ-ВШЭ, 2010. – 512 с.
13. Мікроекономіка та макроекономіка : Підручник. – Ред. С. Будаговська. – 2-ге вид. – К.: Основи, 2001. – 517 с.
14. Мэнкью Н. Принципы макроэкономика. – 4-е изд. – СПб: Питер, 2012. – 544 с.

15. Небава М.І. Теорія макроекономіки. Навчальний посібник – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 536 с.
16. Палехова В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. – 2-ге вид., доп. та перероб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 304 с.
17. Палехова В.А. Макроекономіка: Навчально-методичний посібник. Для самостійного вивчення. Випуск 96. – Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 224 с.
18. Палехова В.А., Комаренко І.С. Macroeconomics: studyguide: [Практикум з дисципліни «Макроекономіка»] – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. – 2014. – 136 с.
19. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник для вузів. – К.: Либідь, 2002. – 616 с.
20. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 348 с.
21. Савченко А.Г., Пухтаєвич Г.О., Тітьонко О.М. Макроекономіка. К.: КНЕУ, 2005. – 441 с.
22. Сакс Дж., Ларрен Ф. Макроэкономика. Глобальный подход. М.: Дело, 1996. – 848 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЮ 3

1. Бардась А.В. Менеджмент : навч. посіб. / А.В. Бардась, М.В. Бойченко, А.В. Дудник. – Д. : Національний гірничий університет, 2012 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/2391920/>
2. Бирман Л.А. Общий менеджмент. М.: 2013. – 544 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/2003796/>
3. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент Учебник. – 5-е издание. – М.: Магистр : Инфра-М, 2014. – 576 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/1658614/>.
4. Герчикова И.Н. Менеджмент Учебник. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/763757/>.
5. Друкер П., Макьярелло Дж. А. Менеджмент. – М.: ООО "И.Д. Вильямс", 2010. – 704 с.
6. Друкер Питер Ф. Энциклопедия менеджмента. – М.: Вильямс, 2004. – 432 с.
7. Кравченко В.О. Основы менеджменту: Навчальний посібник. – Одеса: Атлант, 2012 р. – 211 с. - <http://kist.ntu.edu.ua/textDZ/Kravchenko%20V.A..pdf>
8. Менеджмент: навч. посіб./ Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, С.М. Макуха та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф.Л.С. Шевченко. – Х. : Право, 2013. – 216 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Menedgment_2013.pdf
9. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: Підручник. – 2-е видання., доп. – К.: Академвидав, 2010. – 472 с.

Програма розглянута на засіданні фахової комісії для вступу на здобуття ступеня бакалавра (протокол № 5 від «26» лютого 2021 року).

Програма розглянута та затверджена на
токол № 5 від «26» лютого